

INSTYTUT WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

dr Grażyna Laszuk

**Wykonywanie zagranicznych tytułów egzekucyjnych
w Polsce**

Warszawa 2012

Instytut Wymiaru Sprawiedliwości

Spis treści

I. Wstęp	1
II. Metodyka badań	3
III. Akty prawne dotyczące zawodu komornika	4
IV. System EJE – EGZEKUCJA SĄDOWA w EUROPIE	7
V. Analiza danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości	10
VI. Analiza danych uzyskanych z ankiet nadesłanych przez komorników sądowych	27
VII. Analiza postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie zagranicznych tytułów wykonawczych z poszczególnych państw	33
VIII. PODSUMOWANIE	40

Instytut Wymiaru Sprawiedliwości

I. Wstęp

Temat stanowiący przedmiot niniejszej analizy został zaproponowany przez Departament Współpracy Międzynarodowej i Prawa Europejskiego Ministerstwa Sprawiedliwości. Jest to kolejny opracowanie mające na celu zapoznanie się z problematyką pracy komorników.

Tym razem przedmiotem analizy będzie wykonywanie na terytorium Polski zagranicznych tytułów egzekucyjnych. Z uwagi na coraz większy udział polskich przedsiębiorców w obrocie gospodarczym z zagranicą, należy domniemywać, że zwiększa się również liczba wyroków zasądzających roszczenia od podmiotów mających siedzibę lub majątek na terytorium Polski.

Zważywszy, że skuteczność egzekucji ma również niemałe znaczenie jako czynnik zwiększający poczucie bezpieczeństwa podejmowanych działań gospodarczych, w tym przez podmioty zagraniczne, skuteczność ta niejednokrotnie może wprost wpływać na decyzje zagranicznych inwestorów odnośnie nawiązania współpracy i jej form z polskimi podmiotami.

Mając powyższe na uwadze a także, że tak wiele problemów napotyka egzekucja prowadzona w oparciu o tytuły egzekucyjne nadane przez polskie organy, wydało się celowym rozpoznanie z jakimi dodatkowymi trudnościami spotykają się komornicy w przypadku, gdy prowadzone są egzekucje w oparciu o zagraniczne tytuły wykonawcze.

Celem badań było więc przede wszystkim zapoznanie się z aktualną praktyką, a zwłaszcza okresem trwania postępowań egzekucyjnych, ich kosztami, a przede wszystkim efektywnością.

Ujawnienie trudności zwłaszcza, gdy nie będą to jednostkowe przypadki a zjawisko o charakterze masowym – może mieć bowiem istotne znaczenie dla stosunków gospodarczych teraz i w przyszłości. Może bowiem okazać się, że celowe

będzie rozważenie konieczności dokonania pewnych zmian proceduralnych, które będą miały korzystny wpływ na usprawnienie procedury egzekucyjnej.

Instytut Wymiaru Sprawiedliwości

II. Metodyka badań

Niniejsze opracowanie wykonano na podstawie analizy:

- aktów prawnych;
- statystyki prowadzonej w Ministerstwie Sprawiedliwości;
- danych uzyskanych od komorników sądowych zawartych w ankiecie, jaka dzięki uprzejmości Prezesa Krajowej Rady Komorniczej i osób z nim współpracujących została rozesłana do wszystkich aktualnie funkcjonujących kancelarii komorniczych. Przy czym jakkolwiek podstawowym założeniem była analiza danych dotyczących roku 2005 i 2010, to część komorników udzieliła odpowiedzi za cały okres w jakim istniała ich kancelaria;
- akt komorniczych zakończonych postępowań egzekucyjnych, nadesłanych do Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości.

III. Akty prawne dotyczące zawodu komornika

Powszechnie wiadomo, że działalność komorników z racji funkcji jaką powierzyl im ustawodawca, jeśli jest skuteczna - stanowi dopełnienie całego ciągu działań jakie są podejmowane w celu umożliwienia skutecznego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Bezcelowe bowiem byłoby uzyskanie prawomocnych wyroków w sprawach cywilnych jeśli nie można by później skutecznie wyegzekwować zasądzonych roszczeń.

W Polsce zasady funkcjonowania komorników oraz prowadzonych przez nich egzekucji uregulowane są w :

- ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. 1997 r. Nr 133, poz. 882 z późniejszymi zmianami; tekst jednolity Dz.U. 2011r. Nr 231, poz.1376);

- ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 1964r. Nr 43, poz. 296 z późniejszymi zmianami);

- ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz.U. 2000 r. Nr 98 , poz. 1071 z późniejszymi zmianami);

- ustawie z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy (tekst jednolity Dz.U. 2007 r. Nr 111, poz.765 z późniejszymi zmianami);

- konwencji z dnia 10 czerwca 1958 r. o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, sporządzonej w Nowym Jorku (Dz.U. 1962 r. Nr 9, poz. 41);

- rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2005 r. (Dz.U. Nr 266, poz.2242) w sprawie określenia szczegółowych przepisów o biurowości i ewidencji operacji finansowych kancelarii komorniczych.

Wykonując swój zawód komornicy winni postępować zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, złożonym ślubowaniem oraz zasadami etyki zawodowej.

W artykule 1 cytowanej ustawy stwierdza się, że komornik sądowy jest funkcjonariuszem publicznym, który działa przy sądzie rejonowym. Przy czym wypełniając swoje obowiązki podlega on tylko ustawom oraz orzeczeniom sądu. Z uwagi na okoliczność, że jak to już wcześniej powiedziano komornik pełni swą funkcję przy sądzie rejonowym, nadzór nad formalną poprawnością jego działalności sprawuje prezes sądu rejonowego. Nadzór zwierzchni nad działalnością komorników i samorządu komorniczego sprawuje Minister Sprawiedliwości, poprzez prezesów sądów okręgowych, sędziów wizytatorów, a w zakresie kontroli finansowej – przez upoważnione osoby. Należy mieć na uwadze, że nadzór ten nie może wkraczać w działania podlegające nadzorowi sądu. Niezależnie od nadzoru sprawowanego przez Ministra Sprawiedliwości i prezesów sądów nadzór nad komornikami sprawuje także Krajowa Rada Komornicza.

W Polsce egzekucje komornicze na podstawie zagranicznych tytułów egzekucyjnych, prowadzone są na zasadach określonych w kodeksie postępowania cywilnego. Ponadto czynności związane z ich wpływem i rejestracją określa *rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2005 r. (Dz.U. Nr 266, poz. 2242) w sprawie określenia szczegółowych przepisów o biurowości i ewidencji operacji finansowych kancelarii komorniczych* . Zgodnie z § 15 w/w rozporządzenia sprawą z elementem zagranicznym jest sprawa, w której stroną lub uczestnikiem postępowania jest państwo obce, jego organy i instytucje, przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny, cudzoziemiec albo osoba zamieszkała lub mającą siedzibę za granicą. Sprawy z elementem zagranicznym rejestruje się w wykazie „OZ” niezależnie od rejestracji w odpowiednich repertoriach i skorowidzu alfabetycznym stron. Ustawodawca sprawy z elementem zagranicznym uznał przy tym za priorytetowe. W § 16 stwierdza się, że „czynności z zakresu obrotu prawnego z zagranicą wykonuje się poza zwykłą kolejnością. O wszystkich sprawach, w których stroną lub uczestnikiem postępowania jest państwo obce lub jego organy, komornik zawiadamia Ministra Sprawiedliwości, przesyłając jednocześnie akta.

W przypadku otrzymania przez komornika korespondencji nie dotyczącej pomocy prawnej, a otrzymanej bezpośrednio od sądów i innych organów państwa obcego albo od cudzoziemców zamieszkałych w Polsce, osób zamieszkałych lub mających siedzibę za granicą oraz od obcych przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych mających siedzibę w Polsce – celem nadania jej dalszego biegu, komornik wraz odpowiedzią przygotowaną w języku polskim, przesyła za pośrednictwem prezesa sądu rejonowego do prezesa właściwego sądu okręgowego.

IV. System EJE – EGZEKUCJA SĄDOWA w EUROPIE

Wagę problemu egzekucji komorniczych, w tym egzekucji na podstawie zagranicznych tytułów egzekucyjnych dostrzegła również Unia Europejska. Nadal bowiem egzekucja orzeczeń wydawanych przez sąd jednego państwa w innym kraju członkowskim Unii Europejskiej napotyka wiele trudności. Często jest to wynikiem odrębnych procedur, braku ich znajomości, słabego przepływu informacji w toku prowadzonych postępowań.

Terytorialny charakter procedur egzekucyjnych sprawia, że osoby prawne, a przede wszystkim osoby fizyczne chcąc wyegzekwować zasądzone na swoją rzecz roszczenie napotykają na bariery, często wynikające z braku znajomości danego systemu prawnego, które zniechęcają ich już na samym początku do podjęcia jakichkolwiek działań umożliwiających egzekucję ich wierzytelności.

Sytuacja odmieniła się kiedy został przyjęty Traktat Amsterdamski Przestrzeni Wolności Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości. Spowodował on że stosowne organy państwowe i korporacyjne podjęły szereg inicjatyw mających na celu eliminowanie czynników, w tym procedur, hamujących czy wręcz uniemożliwiających na terenie Unii Europejskiej, prowadzenie postępowań egzekucyjnych na podstawie zagranicznych tytułów egzekucyjnych.

Jedną z takich inicjatyw było uruchomienie projektu EJE. Aktualnie projekt ten współfinansowany przez Unię Europejską jest dopiero w fazie realizacji. Partnerami w ramach projektu przy wsparciu Międzynarodowej Unii Komorników Sądowych są obecnie tylko niektórzy spośród członków Unii tj. Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Polska, Szkocja, Włochy, Węgry.

Podstawowym zamierzeniem projektu EJE jest dostarczenie niezbędnych informacji, które umożliwią skuteczną egzekucję wyroków sądowych na terenie całej Unii Europejskiej. W początkowym etapie, informacje dotyczące Państw Unii Europejskiej będą dostarczane tylko przez partnerów projektu.

Ze zbioru gromadzonego w ramach projektu EJE dane mogą uzyskać: przedsiębiorstwa, osoby fizyczne, osoby wykonujące zawody prawnicze. Dane te dotyczą przepisów prawa, stosowanych w poszczególnych państwach Unii procedur egzekucyjnych. Niezależnie od bardzo ogólnych informacji, zainteresowane podmioty mogą uzyskać odpowiedzi na bardziej szczegółowe pytania. W szczególności dotyczące właściwości organów egzekucyjnych, wyboru właściwej procedury egzekucyjnej, skutków zajęcia majątku ruchomego, nieruchomości, środków zaskarżenia działań egzekucyjnych.

Utworzona w celu ułatwienia pozyskania powyższych informacji strona internetowa zawiera także wykaz komorników w Europie. Oprócz informacji kontaktowych, ich właściwości terytorialnej wskazany jest także język czy też języki jakimi włada dany komornik.

Niezależnie od tych pragmatycznych danych, mających związek z techniką egzekucji, można również uzyskać informacje na temat kolejnych etapów rozwoju projektu, ustawodawstwa europejskiego, orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i poszczególnych prawodawstw w państwach członkowskich Unii.

W ramach tego programu wydawany jest kwartalnik dostępny na stronach internetowych projektu EJE w formie newslettera. Na razie w angielskiej i francuskiej wersji językowej. Kwartalnik dostarcza najważniejszych i bieżących informacji dot. problematyki egzekucji tytułów wykonawczych.

W dalszej perspektywie w ramach Projektu EJE planowana jest dla partnerów projektu organizacja „spotkań tematycznych”, których celem będzie wypracowanie najlepszych instrumentów prawnych logistycznych ułatwiających postępowania egzekucyjne na obszarze Unii.

Dodatkowo planowane jest organizowanie dla komorników staży w ramach których będą prowadzone przez komorników szkolenia na temat najbardziej efektywnych działań komorniczych w poszczególnych państwach.

Niezależnie od w/w działań szkoleniowych planowane są także spotkania „dla stron w sporach sądowych”, na których będą mogły się zapoznać z procedurami windykacyjnymi jakie mogą być stosowane przy egzekucji długów w innych państwach, a także trudnościami z jakim może się spotkać wierzyciel.

V. Analiza danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości

Na wstępie wypada zaznaczyć, że do końca 2010 r. nigdzie nie były prowadzone statystyki, które by rejestrowały w sposób usystematyzowany w skali całego kraju jakiegokolwiek dane dotyczące egzekucji komorniczych prowadzonych na podstawie zagranicznych tytułów wykonawczych. Jedyne dane jakie w badanym okresie tj. rok 2005 i 2010 r. - można uzyskać pochodzą od poszczególnych kancelarii komorniczych. Z tym, że należy mieć na uwadze, że każdy komornik rejestrował te dane według swego uznania, nie zawsze je przechował do dnia dzisiejszego, a także że część kancelarii mogła ulec w tym okresie likwidacji.

Ministerstwo Sprawiedliwości zbiór statystyczny dotyczący przedmiotowych egzekucji zaczęło prowadzić dopiero od stycznia 2011r.

Z tych względów w badanym okresie sprawozdawczym na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości zostaną podane ogólne dane dotyczące komorników i prowadzonych przez nich egzekucji. Dane te zostaną następnie skonfrontowane z danymi uzyskanymi od komorników prowadzących kancelarie.

W latach 2010 – 2005 wpływ spraw skierowanych do egzekucji komorniczej przedstawiał się jak niżej. Z tym zastrzeżeniem, że jak to już wcześniej powiedziano, przytoczone za poszczególne lata dane nie są kompletne, gdyż w okresie tym zmieniano zasady systematyzacji danych statystycznych a także niektórych danych nie gromadzono lub nie znalazły one odzwierciedlenia w statystyce.

Mimo tych niedoskonałości autor zdecydował się na taką prezentację gdyż może to pomóc czytelnikowi prawidłowo ocenić skalę egzekucji prowadzonych na podstawie zagranicznych tytułów egzekucyjnych w odniesieniu do wszystkich egzekucji komorniczych w Polsce na przestrzeni wielu lat.

Tabela nr 1: tytuł (Wpływ spraw skierowanych do egzekucji komorniczej w latach 2010 – 2005)

Rok	Pozostałość	Liczba spraw Wpływ	Załatwione Ogółem	Wyegzekwo- wano	Umorzono		Wpis do KRS o niewypła- cal- ności dłużnika
					Bezsku- teczność	Na żądanie wierzy- ciela	
2010	2.076.547	3.205.173	2.841,487	655.717	1.083.581	130.141	21.580
2009	2.038.572	2.503.442	2.476.598	829.219	839.861	131.678	26.399
2008	1.936.715	1.912.792	1.808.860	615.213	691.213	111.508	28.410
2007	1.997.753	1.716.313	1.786.934	619.607	662.484	94.269	20.170
2006	1.962.148	1.688.256	1.668.136	572.505	654.445	-	20.170
2005	1.957.497	1.684.331	1.679.769	569.897	664.089	-	22.456

Z przytoczonych danych, daje się zaobserwować stałą tendencję wzrostu liczby spraw skierowanych do egzekucji komorniczej - od 1.684.331 w 2005 r. do 3.205.173 w roku 2010, kiedy to liczba egzekucji uległa w odniesieniu do roku 2005 podwojeniu. Przy czym o ile w latach 2005 – 2008 tendencja ta przebiegała dość płynnie to w roku 2009 nastąpił gwałtowny skok liczby nowych spraw. W tym samym roku również raptownie nastąpił wzrost liczby spraw nie załatwionych, które przeszły do następnego okresu sprawozdawczego.

Mimo tak znacznego wzrostu liczby wniosków egzekucyjnych np. w roku 2010 jednocześnie nastąpił znaczny spadek liczby skutecznych egzekucji. O ile bowiem od roku 2005 dawało się zaobserwować stałą tendencję wzrostową osiągnąwszy w roku 2009 próg – 829.219 spraw, to w 2010 liczba ta spadła do 655.717 przypadków. Tym samym wzrosła jednocześnie liczba umorzeń z powodu braku możliwości przeprowadzenia skutecznej egzekucji. W roku 2009 - 839.861 i w roku 2010 - 1.083.581, podczas gdy w 2005 r było ich 614.089.

W roku 2010 nastąpił także wyraźny spadek wniosków o dokonanie w KRS wpisu o niewypłacalności dłużnika w 2010 r.- 21.580, podczas gdy jeszcze w roku 2009 było ich 26.399, a w 2008 nawet 28.410. Więcej niż obecnie było ich nawet w 2005 r. - 22.456 kiedy instytucja ta zaczęła dopiero w naszym systemie prawnym funkcjonować.

Natomiast nadal utrzymuje się stała tendencja wzrostu wniosków o umorzenie egzekucji na żądanie wierzyciela - z 94.269 w roku 2007 do 130.141 w 2010 roku (za wcześniejszy okres brak danych).

Spośród ogółu spraw egzekucyjnych, wyróżnić można postępowania o świadczenia alimentacyjne, inne świadczenia powtarzające się, egzekucję świadczeń pieniężnych, zabezpieczeń, eksmisji z lokali, egzekucje innych świadczeń niepieniężnych.

Szczegółowe dane odnośnie rodzaju egzekucji z podziałem na lata zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 2. Tytuł (Rodzaju egzekucji z podziałem na lata)

Rok	Pozostałość	Liczba spraw Wpływ	Załatwione Ogółem	Wyegzekwo- wano	Umorzono		Wpis do KRS o niewypłacalności dłużnika
					Bezsku- teczność	Na żądanie wierzyciela	
2010							
Alimentacyjne	541.454	65.421	60.761	9.516	503	15.366	12.789
Inne świadczenia	390	149	129	24	5	42	4
Świadczenia pieniężne	1.386.768	2.731.852	2.384.653	514.396	886.370	95.328	8.416
Zabezpieczenie leczenia	7.363	19.868	20.716	10.968	1.296	964	5
Opróżnienie lokali mieszk.	3.591	1.997	2.369	775	218	369	1
Świadczenia niepieniężne	4.062	6.303	5.892	2.701	428	271	3
Grzywny	96.298	288.371	277.049	90.827	149.914	13.248	248
2009							
Alimentacyjne	577.336	77.273	115.292	11.200	389	16.721	16.121
Inne świadczenia	415	122	149	28	4	26	2
Świadczenia pieniężne	319.737	2.033.426	1.976.249	488.221	652.775	94.707	98.441

Zabezpieczenie leczenia	7.094	25.827	25.540	13.699	1.399	986	3
Opróżnienie lokali mieszk.	9.408	6.552	7.439	2.451	529	1.165	8
Świadczenia niepieniężne	3.264	5.930	5.159	2.384	270	271	4
Grzywny	87.586	265.696	257.392	84.040	138.533	13.404	240
2008							
Alimentacyjne	576.925	63.404	60.671	10.973	478	15.876	13.829
Inne świadczenia	975	113	159	40	12	57	4
Świadczenia pieniężne	1.211.878	1.468.566	1.367.626	467.317	511.198	74.125	14.130
Zabezpieczenie leczenia	7.573	27.679	28.214	15.855	1.440	632	2
Opróżnienie lokali mieszk.	9.905	6.501	7.035	2.222	607	1.119	1
Świadczenia niepieniężne	2.940	5.277	5.013	2.266	261	263	6
Grzywny	42.948	95.200	101.675	37.170	51.983	6.156	73
2007							
Alimentacyjne	592.823	56.852	73.501	11.347	660	13.874	9.250
Inne świadczenia	1.027	118	166	20	4	43	-
Świadczenia pieniężne	1.244.969	1.274.862	1.320.586	473.755	477.109	60.118	15.226
Zabezpieczenie leczenia	7.832	28.778	29.012	15.335	1.221	576	10
Opróżnienie lokali mieszk.	10.548	6.678	7.345	2.324	385	1.067	1

Świadczenia niepieniężne	3.059	4.840	5.020	1.904	298	212	3
Grzywny	45.178	136.514	136.656	46.973	70.879	6.652	211
2006							
Alimentacyjne	580.023	77.405	64.674	11.223	655	bd	104
Inne świadczenia powtarzalne	511	166	212	29	5	bd	-
Świadczenia pieniężne	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
Zabezpieczenie leczenia	5.017	24.731	21.951	11.871	747	bd	28
Opróżnienie lokali mieszk.	10.040	7.295	6.749	2.147	357	bd	1
Świadczenia niepieniężne	2.604	5.067	4.625	1.978	239	bd	4
Grzywny	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
2005							
Alimentacyjne	577.763	70.142	67.952	12.359	591	bd	-
Inne świadczenia powtarzalne	522	122	133	45	2	bd	-
Świadczenia pieniężne	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
Zabezpieczenie leczenia	4.184	14.522	13.737	6.286	683	bd	17
Opróżnienie lokali	10.641	6.390	6.995	2.291	321	bd	-
Świadczenia niepieniężne	2.187	4.766	4.351	1.728	229	bd	1
Grzywny	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd

2004							
Alimentacyjne	585	51.348	58.221	58.221	605	bd	-
Inne świadczenia powtarzalne	1.297	93	867	81	3	bd	-
Świadczenia pieniężne	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
Zabezpieczenie leczenia	3.285	12.586	11.695	5.371	793	bd	5
Opróżnienie lokali mieszk.	11.520	7.181	8.045	2.820	408	bd	-
Świadczenia niepieniężne	2.522	3.339	3.660	1.357	337	bd	2
Grzywny	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
2003							
Alimentacyjne	549.146	77.546	46.466	bd	bd	bd	bd
Inne świadczenie powtarzalne	1.418	101	224	bd	bd	bd	bd
Świadczenia pieniężne	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
Zabezpieczenie leczenia	2.399	7.611	7.210	bd	bd	bd	bd
Opróżnienie lokali mieszk.	12.277	8.244	8.528	bd	bd	bd	bd
Świadczenia niepieniężne	2.299	3.438	3.248	bd	bd	bd	bd
Grzywny	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd

Dla czytelnika może być także interesująca kwestia wysokości kwot jakie były uzyskane w poszczególnych latach w związku z prowadzonymi postępowaniami egzekucyjnymi.

Z przedstawionych poniżej danych wynika, że występuje stała tendencja wzrostowa. Niestety zamieszczone poniżej dane nie mogą być zaprezentowane w sposób jednolity, gdyż w latach 2005 – 2010 Ministerstwo Sprawiedliwości zmieniało zasady rejestrowania i systematykę umieszczania danych statystycznych.

Z porównania lat 2009 i 2010 wynika, że na zgłoszoną do wyegzekwowania w 2010 roku kwotę 41.105.262.238 zł wyegzekwowano 5.040.878.397 i był to prawie dwukrotny wzrost w odniesieniu do roku 2009 gdyż wówczas ze zgłoszonej kwoty 28.877.232.361zł uzyskano 3.092.003.540zł Z wyegzekwowanych kwot, najwyższą stanowiła kwota uzyskana z egzekucji świadczeń pracowniczych. W roku 2010 było to 1.374.352.538 zł, a w roku 2009 kwota 699.905. 668 zł. Bliżej poszczególne rodzaje egzekucji i wysokość wyegzekwowanych kwot przedstawia poniższa tabela nr 3.

Tabela nr 3. Informacja o wysokości kwot egzekwowanych i wyegzekwowanych w latach 2010 - 2009

Wyszczególnienie		Wysokość w pełnych złotych	Wysokość w pełnych złotych
Rok		2010	2009
Łączna suma kwot			
zgłoszonych do wyegzekwowania w okresie sprawozdawczym	01	41 105 262 238	28 877 232 361
wyegzekwowanych w okresie sprawozdawczym razem (w. 3. do 11)	02	5 040 878 397	3 092 003 540
w skutek prowadzenia egzekucji z:			
ruchomości	03	41 505 576	36 671 255
nieruchomości	04	338 004 082	170 904 199
wynagrodzenia za pracę	05	1 374 352 538	699 905 668
rachunku bankowego	06	711 127 819	399 865 204
innych wierzytelności	07	749 640 915	451 533 036
innych praw majątkowych	08	25 664 882	7 274 263
ułamkowych części nieruchomości	09	5 264 415	2 896 673
użytkowania wieczystego	10	16 149 373	10 668 703
inne	11	1 732 956 964	850 841 970
od jednostek sektora finansów publicznych (w. 12< =w.2)	12	17 613 683	5 257 963
od zakładów opieki zdrowotnej (w. 13< =w.2)	13	111 555 542	49 601 916

Dane Ministerstwa Sprawiedliwości

Taki blisko dwukrotny wzrost wysokości egzekwowanych kwot w przypadku wszystkich rodzajów egzekucji jest prawdopodobnie nie tylko wynikiem wzrostu liczby zgłaszanych wniosków egzekucyjnych, większej skuteczności prowadzonych egzekucji, ale również jak na przykład w przypadku egzekucji z nieruchomości - gwałtownego wzrostu cen tych ostatnich.

W roku 2008 odnotowano najwięcej skutecznych egzekucji do kwoty 2.5 tys - 824.656 zł. Najmniej skutecznych bo tylko 17.856 do kwoty pow. 100,0 tys. zł. W roku 2007 takich egzekucji było odpowiednio 837 162 i 28 032 przypadków.

Natomiast wysokość egzekwowanych kwot w latach 2007 – 2005 z uwzględnieniem przedziałów wartości, z uwagi na prowadzoną wówczas przez Ministerstwo inną systematykę sprawozdawczości nie jest możliwa. Z tych względów zaprezentowana poniżej zbiorcza tabela nr 4 jest raczej fotografią zarejestrowanego stanu i nie pokazuje faktycznej dynamiki zjawiska.

Tabela nr 4. Liczba spraw w odniesieniu do egzekwowanych należności w latach 2008 – 2005

Ewidencja	Ogółem	Według podziałów wartości (w tys. zł)					
		do 2,5	pow. 2,5 do 5,0	pow. 5,0 do 10,0	pow. 10,0 do 50,0	pow. 50,0 do 100,0	pow. 100,0
0	1	2	3	4	5	6	7
Rok 2005		Rok 2005					
Pozostałe z poprzedniego roku	1 263 606	345 603	119 981	106 483	89 048	91 050	511 440
Wpłynęło	1 315 330	531 095	122 596	96 513	77 966	80 106	407 041
Załatwiono:							
ogółem	1 299 587	484 346	123 997	99 699	83 073	83 207	425 264
przez wyegzekwowanie świadczenia	474 928	183 789	53 434	41 037	32 383	30 659	133 626
w inny sposób	807 223	288 446	69 840	58 012	50 151	52 221	288 552
Pozostało na następny okres sprawozdawczy:							
ogółem	1 279 365	392 368	118 580	103 297	83 941	87 949	493 217
w tym pozostające sprawy, które wpłynęły w danym okresie sprawozdawczym	665 992	230 156	63 363	53 701	41 968	43 180	233 612
w poprzednich okresach sprawozdawczych	612 860	162 162	55 195	49 541	41 943	44 717	259 301
Rok 2006		Rok 2006					
Pozostałe z poprzedniego roku	1 273 144	397 059	116 825	100 413	82 078	83 443	493 326
Wpłynęło	1 290 844	529 843	115 349	87 272	67 955	69 739	420 686
Załatwiono:							
ogółem	1 298 006	530 493	122 804	91 643	73 695	71 223	408 148
przez wyegzekwowanie świadczenia							

w inny sposób	470 663	211 117	53 203	37 473	27 923	25 789	115 158
Pozostało na następny okres sprawozdawczy: ogółem	810 359	309 981	68 291	53 119	45 134	44 773	289 061
w tym pozostające sprawy, które wpłynęły w danym okresie sprawozdawczym	1 265 982	396 409	109 370	96 042	76 338	81 959	505 864
w poprzednich okresach sprawozdawczych	646 753	229 479	56 364	46 416	35 514	38 246	240 734
	617 998	166 596	52 650	49 499	40 736	43 625	264 892
Rok 2007							
Pozostałe z poprzedniego roku				Rok 2007			
Wpłynęło	1 281 117	668 717	257 335	164 253	124 374	27 285	39 153
Załatwiono: ogółem	1 329 136	806 166	216 892	141 976	121 055	22 025	21 022
przez wyegzekwowanie świadczenia	1 377 143	837 162	228 335	142 960	116 957	23 697	28 032
w inny sposób	499 013	336 042	80 589	42 270	28 320	6 202	5 590
Pozostało na następny okres sprawozdawczy: ogółem	864 794	492 567	145 689	99 469	87 718	17 097	22 254
w tym pozostające sprawy, które wpłynęły w danym okresie sprawozdawczym	1 233 110	637 721	245 892	163 269	128 472	25 613	32 143
w poprzednich okresach sprawozdawczych	630 064	355 582	112 194	76 597	62 037	11 181	12 473
	600 824	281 354	133 017	86 162	66 207	14 419	19 665
Rok 2008							
Pozostałe z poprzedniego roku				Rok 2008			

Wpłynęło	1 241 908	650 088	244 461	162 701	132 055	24 472	28 627
Załatwiono:	1 515 518	945.382	239 614	160 887	130 853	19 842	18 234
ogółem							
przez wyegzekwowanie świadczenia	1 415 613	824 656	205 584	131 219	103 842	17 613	17 856
w inny sposób	490 357	815 339	201 780	129 975	102 793	17 460	17 636
Pozostało na następny okres sprawozdawczy:	925 256						
ogółem							
w tym pozostające sprawy, które wpłynęły w danym okresie sprawozdawczym	1 341 813	713 127	255 507	176 768	145 250	24 902	27 273
w poprzednich okresach sprawozdawczych	736 651	426 106	125 417	83 438	69 817	11 066	10 698
	605 162	376 896	129 612	93 039	75 084	13 865	16 650

Dane Ministerstwa Sprawiedliwości

O sprawności systemu egzekucyjnego w Polsce świadczą również pośrednio dane dotyczące czynności komornika wyrażone sporządzoną przez nich liczbą protokołów.

Z zamieszczonych w tabeli nr 4 danych wynika, że liczba ich od roku 2005 systematycznie wzrasta. Od 1.644.064 w roku 2005; 1.712.229 – w 2006 r; 1893.119 w 2007r.; 1820.260 w 2008r; 1995.175 w 2009r. aby w roku 2010 osiągnąć liczbę 2.337. 432 .

Najwięcej czynności odnotowano w przypadku zajęć wynagrodzeń za pracę.

Tabela nr 5. Liczba czynności komornika w trakcie prowadzonej egzekucji, wyrażona liczbą protokołów w latach 2010 - 2005

Wyszczególnieni czynności	Liczba protokołów	Liczba protokołów	Liczba protokołów	Liczba protokołów	Liczba protokołów	Liczba protokołów	Liczba protokołów
Rok	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Liczba przeprowadzonych dochodzeń z urzędu ogółem			1 820 260	1 893 119	1 712 229	1 644 064	1 589 957
w tym w sprawach alimentacyjnych			891 898	951 076	772 682	548 261	437 499
Liczba spraw alimentacyjnych, w których wynagrodzenia za pracę dłużnika jest przekazywane bezpośrednio wierzycielowi w trybie art. 881§ 3 pkt 1 k.p.c.			11 655	17 976	18 198	22 993	26 538
Liczba dokonanych zajęć ruchomości			103 632				
nieruchomości			72 982				
nieruchomości w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości							
wynagrodzeń za pracę			1 094 037				
wierzitelności z rachunku bankowego			564 567				
innych wierzitelności			754 362				
innych praw majątkowych			18 135				
ułamkowych części nieruchomości			6 538				
użytkowania wieczystego			5 665				

Dane Ministerstwa Sprawiedliwości

Interesująca dla czytelnika może być także informacja odnośnie czasu trwania egzekucji w latach 2010 – 2005.

Tabela 6. **Czas trwania egzekucji w latach 2010- 2005 od pierwszego wpływu do ostatecznego załatwienia**

Rok	Liczba Ogółem	Czas trwania egzekucji w latach				
		do 6 mies.	Pow. 6 mies. do 1 roku	Pow.1 roku do 2 lat	Pow.2 lat do 5 lat	Pow. 5 lat
2010	352.038	240.779	73.557	20.797	7.585	320
2009	335.923	231.265	67.129	28.693	8.487	349
2008	324.380	220.112	66.730	29.148	7.898	492
2007	332 877	217.484	72.090	32.803	9.700	800
2006	303.853	184.015	71.501	36.493	10.987	857
2005	293.835	175.553	70.797	36.322	10.493	670

Przytoczone powyżej dane wskazują, że w badanym okresie przeważająca liczba postępowań egzekucyjnych kończy się przed upływem sześciu miesięcy, w dalszej kolejności przed upływem rok . Najmniej postępowań na ogólną liczbę prowadzonych egzekucji jest w przedziale powyżej dwóch lat do pięciu lat oraz powyżej pięciu lat.

VI. Analiza danych uzyskanych z ankiet nadesłanych przez komorników sądowych

Na datę sporządzania niniejszej analizy w Polsce według informacji uzyskanych od Krajowej Rady Komorniczej zarejestrowanych jest 922 kancelarii komorniczych, a samych komorników 884. Różnica pomiędzy liczbą kancelarii a komorników wynika z faktu, że niektórzy z komorników wykonują funkcje komornika jednocześnie w swojej kancelarii i w innej, gdzie zastępują innego komornika.

Aktualnie w Polsce jest 11 Izb Komorniczych. Najbardziej liczna jest Izba Komornicza w Gdańsku. Liczy sobie ona aż 123 komorników. Najmniej w Białymstoku - tylko 55 komorników. Przeciętnie w każdej Izbie jest 82,6 komorników.

W celu uzyskania danych, jakie miały zostać wykorzystane do niniejszego opracowania wysłano ankietę do wszystkich kancelarii.

Pierwotnie podstawowym założeniem było uzyskanie informacji dotyczących roku 2005 i roku 2010. Z uwagi jednak na okoliczność, że część komorników udzieliła odpowiedzi za cały okres w jakim istniała ich kancelaria, udało się pozyskać szerszy zakres informacji, co umożliwiło doprecyzowanie wiedzy odnośnie postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie zagranicznych tytułów wykonawczych.

Jak wyżej wspomniano ankietę rozesłano do wszystkich to jest do 922 kancelarii komorniczych. Odpowiedź uzyskano od 494. Przesłano wprawdzie jeszcze 4, nie mogły być one jednak przedmiotem analizy, gdyż dotyczyły tylko roku 2011 lub były niekompletnie wypełnione. Na ogólną liczbę 494 nadesłanych ankiet jakie można było poddać analizie w 42 przypadkach respondenci potwierdzili, że w roku 2005 i 2010 prowadzili egzekucje komornicza na podstawie zagranicznego tytułu wykonawczego.

W pozostałych 452 przypadkach komornicy stwierdzili:

- nigdy nie prowadzili i nie prowadzą egzekucji na podstawie zagranicznego tytułu wykonawczego - 180;
- nie jest prowadzone żadne postępowanie w oparciu o zagraniczny tytuł wykonawczy - 135;
- nie prowadzono w latach 2005 i 2010 żadnych postępowań egzekucyjnych - 132;
- od dnia utworzenia kancelarii do dnia wypełnienia ankiety nie prowadziłem egzekucji (*dotyczy to przypadków, gdy kancelaria została utworzona po roku 2005 lub dopiero w 2011 r.*) - 5.

Spośród 42 przypadków, w których było prowadzone postępowanie na podstawie zagranicznego tytułu egzekucyjnego, tytuły egzekucyjne pochodziły z następujących państw:

Austria – 4;	Francja -2;	Kanada -1;	Rosja -2;	USA – 1;
Białoruś – 2;	Holandia -2;	Niemcy -17;	Słowacja – 1;	Węgry -1;
Czechy - 3;	Italia -2;	Norwegia -1;	Ukraina – 3;	

Z analizy postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie tytułów egzekucyjnych wydanych w poszczególnych państwach wynika jak niżej.

Najczęściej, bo na 42 przypadki zgłoszonych i zakończonych lub nadal prowadzonych postępowań egzekucyjnych w 23 przedmiotem postępowania była egzekucja świadczeń alimentacyjnych. Pozostałe 15 przypadki dotyczyły egzekucji należności pieniężnych, w 5 niepieniężnych, w 2 nie wskazano co było przedmiotem egzekucji (*Litwa, Niemcy*). Powyższe dane liczbowe nie sumują się ,gdyż w niektórych postępowaniach wnioskodawca domagał się jednocześnie więcej niż jednego rodzaju świadczenia.

W 7 przypadkach egzekucja świadczeń była skuteczna, w 12 nieskuteczna, w 5 częściowo, w 15 sprawach z uwagi na okoliczność, że postępowanie nie zostało

zakończone, trudno przewidzieć, jaki będzie jego ostateczny wynik. Ponadto w 2 sprawach wystąpił brak danych, w 1 zwrócono wniosek.

Spośród 12 analizowanych spraw, w których egzekucja okazała całkowicie lub częściowo nieskuteczna, odnotowano tylko 2 przypadki gdzie wierzyciele po pierwszym nieskutecznym postępowaniu egzekucyjnym ponownie zgłosili wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Wysokość dochodzonych świadczeń alimentacyjnych uzależniona była przede wszystkim od kraju z jakiego pochodził wyrok zasądający, a także czy tytułem wykonawczym objęte były także zaległości i za jaki okres czy też bieżące kwoty. W jednym przypadku, gdzie tytuł wykonawczy pochodził ze Stanów Zjednoczonych, kwota alimentów 29.000,00 \$ została w drodze ugody sądowej ustalona jako jednorazowe odszkodowanie.

Przykład - Komornik w Częstochowie

Obywatelka Stanów Zjednoczonych wystąpiła z wnioskiem egzekucyjnym przeciwko byłemu mężowi o egzekucję zasadzonej na jej rzecz, wyrokiem rozwodowym kwoty 29.000,00 \$ plus 1000,00 \$ (kosztów adwokackich). Powódka ustanowiła w Polsce pełnomocnika ds. współpracy z komornikiem. Wniosek egzekucyjny trzeba było uzupełnić o wskazanie adresu do doręczeń dla dłużnika. Wniosek został skierowany do komornika w dniu 12.02.2010 r., a wierzytelność została wyegzekwowana już 24.03.2010 r. Egzekucja była prowadzona poprzez: zajęcie rachunku w dwóch bankach.

Koszty egzekucyjne wyniosły 9.801,88 zł. W tym koszty samych biegłych tłumaczy wyniosły 1.141,92 zł. Trudne były w tym przypadku do ustalenia koszty przekazu za granicę. Orientacyjnie określono je na równowartość 30\$. Z tych względów trudno też było określić ich wysokość zaliczkowo. Dopiero po dokonaniu operacji przelewu środków pieniężnych ustalono je na kwotę 55,0 zł.

W przypadku świadczeń alimentacyjnych to jedno z rodziców albo stale zamieszkiwało poza terytorium Polski, albo było wręcz obywatelem innego państwa.

Z reguły, gdy wierzycielem była osoba, która albo już sama zamieszkała w Polsce albo miała tutaj bliskie osoby, to egzekucja ta była przynajmniej w części skuteczna. Wynika to prawdopodobnie z faktu, że obywatele polscy, nawet byli czy też stale mieszkający poza granicami Polski, mają większą znajomość polskiego systemu prawnego a także większą łatwość ustanowienia pełnomocnika na przykład członka rodziny, który na bieżąco współpracuje z komornikiem.

Przykład - Komornik Opoczno

Polka mieszkająca stale w Niemczech wystąpiła przeciwko swemu byłemu mężowi z wnioskiem o zaległe od sierpnia 2001 r. do listopada 2004r. alimenty w wysokości 725 euro miesięcznie – zasądzone wyrokiem sądu rejonowego w Niemczech. Łącznie dochodzona kwota wynosiła 29.000,00 euro. W trakcie prowadzonej egzekucji kwota ta uległa zmniejszeniu, gdyż wyrok został zrewidowany i wysokość miesięcznej kwoty alimentów została pomniejszona.

Wnioskodawczyni wносиła o przeprowadzenie egzekucji z wynagrodzenia, rachunku bankowego, z ruchomości tj. samochodu, wyposażenia warsztatu samochodowego.

W celu zapewnienia sprawnej współpracy z komornikiem ustanowiła w Polsce pełnomocnika do reprezentowania jej interesów w toczącym się postępowaniu egzekucyjnym.

Komornik wysłał zajęcie wierzytelności do dwóch oddziałów banku wskazanego przez wnioskodawczynię, do zakładu pracy dłużnika. Jednocześnie w starostwie zgłosił zapytanie o właściciela nieruchomości, a następnie wszczął egzekucję z nieruchomości stanowiącej własność dłużnika. Fakt wszczęcia egzekucji z nieruchomości potwierdził wnioskiem o dokonanie wpisu ostrzeżenia w księdze wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości. Dłużnik zgłosił wniosek o zawieszenie i umorzenie postępowania egzekucyjnego. Oba wnioski zostały oddalone. Dłużnik próbował też przedłużyć toczące się postępowanie wnosząc dwukrotnie o przełożenie terminu oględzin nieruchomości przez biegłego rzeczoznawcę. Za pierwszym razem komornik przychylił się do jego wniosku i wyznaczył nowy termin za dwa miesiące.

Wniosek egzekucyjny zgłoszony w roku 2005. Egzekucję zakończono w czerwcu 2011 r. Egzekucja w całości skuteczna. Koszty egzekucyjne w niniejszej sprawie

wyniosły 2.828,49 zł, w tym koszt wykonania operatu szacunkowego nieruchomości wyniósł 2.000,00 zł.

W pozostałych przypadkach postępowań konieczność dokonywania ciągłych tłumaczeń korespondencji, w tym dołączanych do niej poszczególnych dokumentów, czas przesyłek korespondencji - sprawia, że wydłuża się droga komunikowania zainteresowanych stron i czas reakcji w określonych sytuacjach związanych z egzekucją, co ma bezpośrednie przełożenie na jej skuteczność.

Niezależnie od powyższego w takich przypadkach zwiększają się również koszty samej egzekucji (*korespondencja, tłumaczenia, przelewów, zwłaszcza poza granice naszego kraju*), co w przypadku często bardzo szczupłego majątku dłużnika może mieć istotne znaczenie.

Egzekucje, z różnym skutkiem, zazwyczaj prowadzone były z: wynagrodzenia za pracę, rachunków bankowych, ruchomości, sporadycznie z nieruchomości (2 *przypadki*). Niestety najczęściej komornicy po żmudnym ustaleniu majątku dłużnika lub czy i gdzie jest zatrudniony (*kierowanie zapytań do właściwego urzędu skarbowego, ZUS, urzędów pracy, wydziałów ewidencji gruntów, banków*) otrzymywali negatywną odpowiedź. Nawet w tych przypadkach gdy informacja o uzyskiwanych dochodach czy posiadanym majątku była pozytywna, to był on tak skromny, że egzekucja nawet jeśli była możliwa, to była ona bardzo ograniczona, co do możliwości zaspokojenia wierzyciela.

W 29 sprawach wnioskodawcami były osoby fizyczne, co można wytłumaczyć faktem, że jak to już wcześniej wspomniano, przedmiotem egzekucji w większości są świadczenia alimentacyjne.

Omawiając koszty egzekucyjne, to ich wysokość uzależniona była od wysokości egzekwowanych kwot i tym samym konieczności podjęcia większego spektrum działań w celu ustalenia majątku dłużnika. Wierzyciele rzadko bowiem byli w stanie skutecznie wskazać z jakich składników majątkowych może być prowadzona egzekucja.

Kolejnymi czynnikami kosztowymi są tłumaczenia, a także opłaty za dokonywane przelewy pieniężne. W jednym z analizowanych przypadków była ona wyższa od wyegzekwowanej kwoty.

W związku z koniecznością dokonywania tłumaczeń, obok ich bardzo wysokich kosztów, istnieje również inny problem. Mianowicie poprawność tych tłumaczeń. Szczególne znaczenie ma to przy prawidłowej transkrypcji nazwisk. Błędna transkrypcja, wbrew przyjętym regułom może wręcz uniemożliwić skuteczność postępowania egzekucyjnego.

Odrębnym problemem są inne zasady formułowania orzeczeń sądowych. Jak wynika z podanego poniżej przykładu organ orzekający pominął na przykład nazwiska dzieci na rzecz których zasądzono świadczenia alimentacyjne.

Przykład - Komornik w Świdniku

Obywatelka Węgier wniosła w roku 2010 o wszczęcie egzekucji świadczeń alimentacyjnych zasądzonych na rzecz jej dwojga małoletnich w wysokości 20% od każdego dochodu, nie mniej jednak niż 175 euro miesięcznie na każde z dzieci. W wyroku sądu węgierskiego brak było wskazanych nazwisk dzieci. Wniosek egzekucyjny skierowany był do komornika, zgodnie z art. 54 i 58 Rozporządzenia Rady Europy (WE) 44/2001, przez Sąd Okręgowy Wydział Cywilny i upłynął prawie rok od daty złożenia wniosku na Węgrzech do wpływu za pośrednictwem sądu do kancelarii komornika (10.09.2010 r.).

W trakcie postępowania egzekucyjnego okazało się, że dłużnik reguluje swoje zobowiązania na bieżąco, co skutkowało umorzeniem postępowania w dniu 24.11.2010 r. W międzyczasie komornik wysłał zapytanie do ZUS, do urzędu skarbowego, wniosek do zakładu pracy o zajęciu wynagrodzenia, zajął ruchomość tj. samochód dłużnika. Koszty postępowania w niniejszej sprawie wyniosły 107,50 zł i pokrył je sąd.

VII. Analiza postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie zagranicznych tytułów wykonawczych z poszczególnych państw

Austria - W 4 przypadkach postępowań, jakie były wszczęte w roku 2010 r. na podstawie tytułu egzekucyjnego w Austrii, tylko dwa wnioski dotyczyły świadczeń alimentacyjnych. Z tym, że w jednym z nich obok świadczeń alimentacyjnych było również żądanie świadczeń pieniężnych innego rodzaju (brak danych jakich). Niestety nie udało się ściągnąć powyższych wierzytelności. I w tym przypadku wnioskodawczynie nie wnosiły o ponowienie egzekucji. Pozostałe 2 przypadki dotyczyły świadczeń pieniężnych, dochodzonych przez osoby fizyczne. W obu postępowanie egzekucyjne nie zostało jeszcze zakończone.

Białoruś – 2 postępowania egzekucyjne, wszczęte w 2010 r. Jedno dotyczyło egzekucji świadczeń alimentacyjnych (*postępowanie egzekucyjne przekazano celem dalszego prowadzenia egzekucji innemu komornikowi*). Drugie – egzekucji świadczeń pieniężnych w wysokości do 1mln zł. oraz innych świadczeń (*brak danych jakich*). Egzekucja i w tym przypadku postępowanie okazało się bezskuteczne i zostało umorzone. Wierzyciel nie zgłaszał wniosku o jej ponowne wszczęcie.

W przypadku **Republiki Czeskiej** 2 wnioski egzekucyjne – zostały zgłoszone w roku 2010 i dotyczyły one egzekucji alimentów. W jednym przypadku zostały ściągnięte w całości. W drugim, w którym egzekucja została wszczęta w roku 2007 i trwa nadal, wyegzekwowane kwoty przekazywane są do Urzędu Międzynarodowej Prawnej Ochrony Dzieci w Brnie.

W przypadku trzeciego wniosku, wnioskodawcą była osoba prawna a dochodziła kwoty w przedziale 100,000,00 zł. do 1.000.000,00 zł. Z tym, że w tym przypadku już po wszczęciu postępowania egzekucyjnego, zostało wydane orzeczenie sądowe, na mocy którego uchylono wcześniej wydany tytuł egzekucyjny.

Francja - na 2 przypadki prowadzonych postępowań. Jeden z 2010r. dotyczył egzekucji świadczeń pieniężnych w wysokości do 1.000.000.00 na rzecz osoby fizycznej. Wprawdzie wierzyciel nie wskazał majątku jaki może być przedmiotem egzekucji, ale prowadzącemu postępowanie komornikowi udało się ustalić majątek dłużnika w postaci nieruchomości i z niej została przeprowadzona częściowo skuteczna egzekucja. Wierzyciel nie wnosił o ponownie wszczęcie egzekucji.

W drugim przypadku, egzekucja została wszczęta w 2005 r. i jest do dzisiaj prowadzona, a jej przedmiotem są świadczenia alimentacyjne. W obu przypadkach na wydatki składały się przede wszystkim koszty tłumaczeń.

Holandia – 2 przypadki egzekucji wszczętej w 2010 r. Dotyczyły one świadczeń alimentacyjnych. W jednym przypadku mimo, że z przekazanych informacji wynika, że dłużnik nie pracuje, nie posiada majątku – egzekucja była częściowo skuteczna (*niestety nie wskazano wyegzekwowanej kwoty*).

W drugim pierwszy raz wszczęto ją w roku 2006, ale z uwagi na brak majątku dłużnika postępowanie egzekucyjne zostało umorzone. Zostało ponownie wszczęte na wniosek wierzyciela w 2010 r. Obecne postępowanie ze względu na braki formalne nie może być aktywnie prowadzone, zwłaszcza, że dłużnik nie przebywa pod wskazanym adresem.

W przypadku Norwegii, Kanady, to z każdego z tych krajów w 2010r został zgłoszony przez osobę fizyczną jeden wniosek i dotyczył świadczeń alimentacyjnych.

Kanada. W przypadku Kanady, gdzie dochodzą kwoty w przedziale 100,000,00 do 1mln zł egzekucja w całości była bezskuteczna z uwagi na absencję dłużnika w kraju a także brak ujawnienia jakiegokolwiek jego majątku. Koszty w tej sprawie wyniosły 800,00 zł.

Litwa – jedyny wniosek jaki wpłynął z tego kraju w 2010 r, został zwrócony wierzycielowi z powodu braków formalnych. Niestety brak danych czego dotyczył i jakiego rodzaju były to braki.

Niemcy - Największa liczba wniosków egzekucyjnych na podstawie zagranicznego tytułu wykonawczego pochodzi z Niemiec. Postępowań takich było 17z tego tylko 3 wszczęto w roku 2005. Pozostałe 14 postępowań w roku 2010. Świadczy to o systematycznym wzroście takich postępowań, aczkolwiek proces ten jest bardzo powolny.

W przypadku postępowań prowadzonych na podstawie tytułu egzekucyjnego wydanego w Niemczech tylko 5dotyczyły świadczeń alimentacyjnych. Trzy postępowania zostały wszczęte jeszcze w roku 2005, pozostałe 2 w roku 2010. W całości skuteczne było tylko 2 postępowania egzekucyjne, również był tylko jeden przypadek częściowo skutecznej egzekucji. Natomiast w pozostałych 2 postępowanie egzekucyjne zakończyło się fiaskiem.

Z pozostałych 12 postępowań 8 dotyczyło egzekucji świadczeń pieniężnych., 3 innego rodzaju świadczenia, w 1 przypadku odnotowano brak danych. Z liczby tej w 4 przypadkach wierzycielami były osoby fizyczne, w 5 podmioty mające status osoby prawnej. W 3 przypadkach ze względu na brak danych trudno jest wskazać status prawny wnioskodawcy. Przy czym tylko w 1 przypadku egzekucja okazała się w całości bezskuteczna, w 1 częściowo, a w 4 skuteczna w całości, a w pozostałych 6 przypadkach postępowania były w toku (*ustalano majątek dłużnika lub np. wszczęto procedurę licytacyjną z nieruchomości*). Trudno więc na obecnym etapie ustalić, czy zakończą się one sukcesem organów egzekucyjnych przynajmniej częściowym czy też podjęte działania będą bezskuteczne.

W **Norwegii**, gdzie dochodzono kwoty w przedziale 25.000,00 zł -50.000,00 zł, egzekucja była częściowo tylko skuteczna z wynagrodzenia za pracę, natomiast dłużnik nie posiadał żadnych aktywów na rachunkach bankowych.

Republika Słowacji. Natomiast egzekucja świadczeń alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego wydanego w Republice Słowackiej wszczęta jest od 2007 roku i nadal prowadzona. Ponadto okazała się przynajmniej częściowo skuteczna mimo, że dłużnik nie posiada dochodów ani żadnego majątku tj. wyegzekwowano na dzień wypełniania ankiety kwotę 2.000,00 zł.

Szwecja -ogółem było trzy postępowania egzekucyjne wszczęte w 2010 r. Z liczby tej dwa dotyczyły egzekucji świadczeń pieniężnych. Jedno z postępowań zakończyło się pełnym sukcesem, w drugim przypadku – egzekucja jest w toku. Trzecie postępowanie dotyczy egzekucji świadczeń alimentacyjnych. Niestety nie przesłano dalszych danych dot. tego postępowania.

Rosja – 2 przypadki i oba dotyczyły egzekucji świadczeń alimentacyjnych na podstawie wniosków zgłoszonych w 2010 r. W pierwszym postępowanie nadal jest prowadzone, mimo że na datę sporządzania ankiety już było wiadomo, że dłużnik nie posiada żadnego majątku. W drugim wyegzekwowano wprawdzie kwotę 2.000,00 zł. ale mimo, że egzekucję skierowano do wszystkich składników majątku odnośnie dalszych płatności okazała się ona bezskuteczna i została umorzona. Wierzyciel nie zgłaszał wniosku o ponowne wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Ukraina – w 4 przypadkach egzekucja dotyczyła świadczeń alimentacyjnych. Z liczby tej 3 postępowania wszczęte zostało w roku 2010 a jedno było kontynuacją postępowania wszczętego w 2007 roku. W tym ostatnim przypadku wierzyciel zgłosił wniosek o umorzenie egzekucji. Spośród pozostałych 3 przypadków w jednym postępowanie egzekucyjne nadal jest prowadzone, w 2 pozostałych egzekucja

okazała się bezskuteczna, a wierzyciele nie składali wniosku o jej ponowne wszczęcie.

Węgry – 1 postępowanie, którego przedmiotem było dochodzenie świadczeń alimentacyjnych. Egzekucja została wszczęta i umorzona w 2010r. ponieważ jak się okazało dłużnik płacił swoje zobowiązania dobrowolnie.

Republika Włoch - wierzycielem była spółka z Bolonii, która posiadała tytuł egzekucyjny na kwotę mieszczącą się w przedziale 500.000,00 zł 1.000,000,00 zł . Postępowanie trwało siedem miesięcy i niestety było bezskuteczne z uwagi na brak majątku dłużnika. Wierzyciel jak dotychczas nie zgłosił wniosku o ponowne podjęcie egzekucji.

Oceniając geografię składanych wniosków egzekucyjnych to najwięcej złożono ich do kancelarii komorniczej w Warszawie właściwej dla dzielnicy Mokotowa (5). Pozostałe miejscowości to: Poznań (2), Częstochowa, Słupia, Gorzów Wielkopolski, Katowice, Lubartów, Jastrzębie Zdrój, Białogard, Kraków Nowa Huta (2), Kraków, Jelenia Góra, Nowy Sącz (2 *przypadki*), Mińsk Mazowiecki (2 *przypadki*), Łębork, Żywiec, Kraków Nowa Huta, Gdańsk (3), Lubań, Łódź, Żary, Wrocław, Malbork, Kamień Pomorski, Stargard, Jędrzejów, Opoczno, Konin, Nowy Tomyśl. Z powyższego wynika, że trudno tutaj wskazać jakąś prawidłowość wpływów wniosków poza okolicznością, że większość dłużników zamieszkuje na terenach położonych w centralnej lub południowej Polsce.

Nie zaobserwowano też żadnych prawidłowości odnośnie kraju, z którego pochodził tytuł wykonawczy a miejscem wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

Francja – Warszawa- Mokotów

Francja – Poznań

Norwegia - Konin

Kanada – Nowy Tomyśl

Republika Słowacji

USA – Częstochowa

Holandia – Słupia

Holandia - Gorzów Wielkopolski

Włochy- Katowice

Czechy - bd

Czechy – Lubartów

Czechy – Jastrzębie Zdrój

Szwecja – Łódź

Szwecja – Białogard

Szwecja - Łódź

Ukraina - Warszawa – Mokotów

Białoruś – Warszawa Mokotów

Rosja – Kraków Nowa Huta

Ukraina – Jelenia Góra

Ukraina – Nowy Sącz

Ukraina - bd

Białoruś – Mińsk Mazowiecki

Rosja – Mińsk Mazowiecki

Litwa – Lębork

Austria - Warszawa – Mokotów

Austria - Żywiec

Austria -Kraków Nowa Huta

Austria - Nowy Sącz

Niemcy – Lubañ, Częstochowa, Łódź, Żary , Warszawa – Mokotów (2 *przypadki*),
Poznań, Gdańsk (2 *przypadki*), Wrocław, Malbork, Kamień Pomorski, Stargard,
Jędrzejów, Opoczno, Kraków.

VIII. PODSUMOWANIE

1. Z analizy nadesłanych ankiet wynika, że tuż po wstąpieniu naszego kraju do Unii Europejskiej niezwykle rzadko zgłaszane były wnioski o wszczęcie postępowania na podstawie zagranicznego tytułu egzekucyjnego.

W późniejszym okresie wnioski takie były sporadyczne a w roku 2010, mimo ich systematycznego wzrostu, nadal stanowiły znikomy procent ogółu postępowań egzekucyjnych. Przy czym nie wiadomo, czy jest to wynikiem braku wiedzy czy też braku wiary w skuteczność prowadzonych postępowań egzekucyjnych.

2. Z reguły bardziej sprawnie przebiegały postępowania egzekucyjne w tych przypadkach, gdy wnioskodawca mieszkający stale za granicą ustanawiał w Polsce pełnomocnika do reprezentowania jego interesów w toczącym się postępowaniu. Zapewniało to szybszą wymianę dokumentów i szybszy obieg informacji. Ponadto pozwalało to na uniknięcie w wielu przypadkach kosztownych tłumaczeń.

3. Odnośnie trudności jakie zgłaszali sami komornicy w związku z prowadzonymi postępowaniami, to poza problemami z jakim spotykają się również w przypadku postępowań egzekucyjnych prowadzonych na podstawie krajowych tytułów egzekucyjnych jak na przykład – ukrywanie przez dłużnika majątku, najczęściej wskazywane były:

- 1/ trudności z doręczeniem dłużnikowi korespondencji;

- 2/ konieczność dokonywania tłumaczeń, często stanowiących znaczną część kosztów egzekucyjnych;

- 3/ wątpliwości dotyczące wysokości odsetek jakie powinny być naliczane, czy według przepisów polskich czy też państwa, w którym zapadło orzeczenie , będące podstawą egzekucji;

4/ odrębny aczkolwiek bardzo istotny problem stanowią tłumaczenia tytułu wykonawczego oraz dokumentów związanych z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym. Mimo ustalonych zasad transkrypcji, w tych przypadkach, gdy w tłumaczonych dokumentach nie ma odpowiedników znaków polskich, pojawiają się nieścisłości w tłumaczeniu.

Błędna transkrypcja ma szczególne znaczenie w przypadku nazwisk, gdyż wówczas blokuje postępowanie egzekucyjne. Dłużnik może bowiem podważać zasadność skierowanej do niego egzekucji.

5/ Dodatkową kwestią związaną z tłumaczeniem dokumentów dotyczących prowadzonych postępowań jest czas w jakim te dokumenty są tłumaczone. Często ma to bezpośredni wpływ na szybkość reakcji zarówno komornika prowadzącego postępowanie jak i pozostałych uczestników tego postępowania.

6/ Dodatkowym problemem związanym z tłumaczeniami są wysokie koszty jakie przypadają na wynagrodzenie biegłych tłumaczy. Stanowią one znaczny procent całości kosztów postępowania.

7/ W tytułach egzekucyjnych, niejednokrotnie brak jest wskazania określonych żądań odnośnie sposobu prowadzenia egzekucji.

8/ Często wierzyciel w ogóle nie współpracuje z komornikiem np. przy ustalaniu majątku dłużnika. Należy jednak mieć na uwadze, że często jest to wynik raczej jego braku wiedzy na ten temat niż złej woli czy braku chęci do współpracy.

9/ Duże koszty w stosunku do pozostałych składników kosztowych postępowania egzekucyjnego, stanowią również opłaty związane z przekazaniem wyegzekwowanych środków na konto w banku znajdującym się poza granicami polski.

10/ Dodatkowym utrudnieniem w przypadku transferu wyegzekwowanych środków za granicę jest brak możliwości ustalenia opłat za dokonany przelew środków przed jego dokonaniem. Jeden spośród ankietowanych komorników podał, iż miał przypadek, gdzie koszt opłaty za przelew - jak się później okazało - był wyższy od wyegzekwowanej kwoty.

- 11/ Czasem wykonanie przelewu pieniężnego jest niemożliwe z przyczyn technicznych. Wynika to z faktu, że niektóre banki zagraniczne posiadają wyróżnik, którego nie obsługują polskie banki.
- 12/ W początkowym okresie komornicy mieli trudności związane z przeliczaniem środków pieniężnych. Jeden z ankietowanych zgłaszał wątpliwości jaki kurs ma stosować w przypadku dokonywania przelewów za granicę.
- 13/ Podstawowym czynnikiem kosztotwórczym są: koszty korespondencji, tłumaczeń, opłat za dokonane przelewy.
- 14/ W przypadku gdy pierwsze postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne, wierzyciele poza jednym przypadkiem nie zgłaszali ponownych wniosków o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.